

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กิจกรรม ๕ ส เป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นระบบมีแนวปฏิบัติ ที่เหมาะสมสามารถนำมาใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขงานและรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงานให้ดีขึ้น ทั้งในส่วนงานด้านการผลิต และด้านการบริการ ซึ่งนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรได้อีกทางหนึ่ง ปัจจุบันทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานเพื่อเพิ่มผลผลิต และกิจกรรมหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับหน่วยงานคือกิจกรรม ๕ ส ได้แก่ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัยซึ่ง ๓ ส. แรกเป็นการพัฒนาสถานที่ส่วน ๒ ส. หลังเป็นการพัฒนาคนซึ่ง ๕ ส เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเจนของการดำเนินกิจกรรมได้แก่สถานที่ทำงานและสภาพแวดล้อมการทำงานสะอาดปราศจากสิ่งสกปรกบุคลากรมีสุขภาพกายและจิตที่ดีบุคลากรมีระเบียบวินัยมากขึ้นการจัดความสิ้นเปลือง ของทรัพยากรคนวัสดุและงบประมาณและการลดการเก็บเอกสารที่ซ้ำซ้อนลงนอกจากนี้ ๕ ส ยังช่วยลดต้นทุนของหน่วยงานลงอีกด้วย การดำเนินกิจกรรม ๕ ส จึงก่อให้เกิดการทำงานที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและความปลอดภัยตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดีในการทำงานของบุคลากรสร้างความพึงพอใจและความมั่นใจให้กับผู้ใช้บริการ

๕ ส เป็นเทคนิคที่ทุกคนสามารถเข้าใจแนวทางการปฏิบัติได้ง่าย อุปกรณ์ที่ใช้มีเพียงเครื่องมือทำความสะอาด ซึ่งใช้งบประมาณต่ำ ผู้ทำ ๕ ส ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีมเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นกลุ่มพื้นที่ ซึ่งมีส่วนสนับสนุนเรื่องการทำงานเป็นทีม สมาชิกในพื้นที่ได้ร่วมกันวางแผนและลงมือปรับปรุงพื้นที่ ปฏิบัติงานของตนเอง และกลุ่มกิจกรรม ๕ ส ยังช่วยเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำให้แก่หัวหน้าพื้นที่อีกด้วยเห็นผลที่เป็นรูปธรรม พื้นที่ได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมีการจัดเก็บสิ่งของเป็นระเบียบมากขึ้น ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาค้นหาของหรือเอกสาร การปรับปรุงที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่มองเห็นได้และเป็นรูปธรรม ส่งเสริมการสร้างนิสัยและการมีวินัยในหน่วยงานการปฏิบัติกิจกรรม ๕ ส อย่างสม่ำเสมอจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรประจำวันจะเสริมสร้างลักษณะนิสัยและความเป็น ระเบียบ วินัยให้แก่ผู้ปฏิบัติกิจกรรม สิ่งของในที่ทำงานมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ทำให้การทำงาน มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ได้ประกาศนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดได้ดำเนินการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ทุกแห่ง ซึ่งทางโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนารับมาเป็นหน่วยปฏิบัติจึงได้กำหนดนโยบาย และจัดทำโครงการในการปรับปรุงการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยนำกิจกรรม ๕ ส มาเป็นก้าวแรกของการบริหารที่จะนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติงานและการเพิ่มประสิทธิภาพในงานรวมทั้งช่วย พัฒนาจิตสำนึกในมาตรฐานการเรียนการสอน การปฏิบัติงานซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาไปสู่ระบบบริหารงาน

คุณภาพตามมาตรฐานสากลต่อไป โรงเรียนได้ประกาศนโยบายจัดทำโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ก็เพื่อที่จะพัฒนาสถานศึกษาภายใต้บริบทการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเพื่อความเปนระบบ ระเบียบ เกิด สภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน โดยกำหนดให้มีการจัดกิจกรรม ๕ ส เป็นกิจกรรมพื้นฐานของการปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA กำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเร่งรัดพัฒนาดำเนินการกิจกรรม ๕ ส ในทุกๆ ดาน และเพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรม ๕ ส เปรียบไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมาย กิจกรรม ๕ ส เป็นกิจกรรมปรับปรุงการทำงานของบุคลากรด้วยตนเองอย่างหนึ่งได้แก่การดำเนินการ ตามหลักการ “สะอาด สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย” ในสถานที่ทำงานของตนเองทำให้องค์กรมีบุคลากรที่มีระเบียบวินัยจากจิตสำนึกของเขาเอง ทำให้อสถานที่ทำงานสะอาด ระเบียบเรียบร้อย มีความสวยงาม มีความปลอดภัย ลดความสูญเปล่าในการทำงาน คุณภาพของงานดีขึ้น ๕ ส เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นเครื่องมือตัวแรกที่ถูกนำมาใช้ก่อนที่จะใช้เครื่องมือระดับสูงขึ้นไป ซึ่งหลักการของ ๕ ส มีรายละเอียด ดังนี้

๑) สะอาด (Seiri) ทำให้เป็นระเบียบ คือ การแยกระหว่างของที่จำเป็นต้องใช้กับของที่ไม่จำเป็นต้องใช้ จัดของที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทิ้งไป

๒) สะดวก (Seiton) วางของในที่ที่ควรอยู่ คือ การจัดวางของที่จำเป็นต้องใช้ให้เป็นระเบียบ สามารถหยิบใช้งานได้ทันที

๓) สะอาด (Seiso) ทำความสะอาด คือ การปัดกวาดเช็ดถูสถานที่ สิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร ให้สะอาดอยู่เสมอ

๔) สุขลักษณะ (Seiketsu) รักษาความสะอาด คือ การรักษา และปฏิบัติ ๓ ส. ได้แก่ สะอาด สะดวก และสะอาดให้ดีตลอดไป

๕) สร้างนิสัย (Shitsuke) ฝึกให้เป็นนิสัย คือ การรักษาและปฏิบัติ ๔ ส. หรือสิ่งที่กำหนดไว้ แล้วอย่างถูกต้องจนติดเป็นนิสัย

๕ ส เป็นหลักการพื้นฐาน เพื่อให้หน่วยงานมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ปลอดภัย นานาอยู่ นานาทำงาน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการทำงาน การบริหารจัดการวัสดุ/อุปกรณ์ การประหยัดทรัพยากรและเวลา สร้างความเชื่อถือของผู้รับบริการ มีส่วนสนับสนุนให้เกิดการทำงานเป็น ทีม และความสามัคคีในหน่วยงาน หรือสรุปได้ว่า ๕ ส

๑. เป็นพื้นฐานของระบบประกันคุณภาพทุกระบบ

๒. สร้างวินัยและจิตสำนึกที่ดีในการทำงาน

๓. สร้างระบบ ระเบียบ การจัดเก็บ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามแก่

หน่วยงาน

๔. เสริมประสิทธิภาพการทำงาน

๕. ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์แก่ผู้มารับบริการ สร้างความเชื่อถือและภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กร

๖. ประหยัด แต่คุ้มค่า ทุกองค์กรต่างมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ประสิทธิภาพ

โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนาร่วมมือกับคณะครูและบุคลากรของโรงเรียน ได้จัดทำโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) และได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง หลังจากดำเนินงานเสร็จสิ้นลงทางโรงเรียนจึงได้จัดทำประเมินโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และส่งเสริมให้สถานศึกษามีระบบบริหารและการจัดการที่ดี สามารถพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มผลผลิต และกิจกรรมหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับสถานศึกษาซึ่งกิจกรรม ๕ ส เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ เป็นการจักระเปียบและสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับองค์กร มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานเพื่อให้เกิดสภาพการทำงานที่ดี มีความเป็นระเบียบ มีความสะอาดควบคู่กันไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ประโยชน์ที่เห็นชัดเจนของการดำเนินกิจกรรม ๕ ส ได้แก่ สถานที่ทำงานและสภาพแวดล้อมการทำงาน สะอาด ปราศจากสิ่งสกปรก บุคลากรที่สุขภาพกายและจิตดี มีระเบียบวินัยในการทำงานมากขึ้นลดการเก็บเอกสารที่เข้าชั้นลง เป็นการขจัดความสิ้นเปลืองของทรัพยากร วัสดุ และงบประมาณของหน่วยงาน

จากการดำเนินงานตามโครงการที่ผ่านมาโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนาได้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างสูง เห็นได้จากผลการประเมินโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนาในปีการศึกษา ๒๕๖๓ โดยคณะกรรมการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑ ที่ได้แต่งตั้งขึ้นมาผลประเมินการดำเนินงานปรากฏว่า โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนาได้รับรางวัลชนะเลิศ กิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ระดับโรงเรียนขนาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ (รางวัลโล่การประกวดกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑) สอดคล้องกับบันทึกการตรวจเยี่ยมของโรงเรียนที่ผู้มาตรวจเยี่ยมกล่าวชื่นชมว่าโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา สะอาด สวยงาม ร่มรื่น มีกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) หลากหลาย และเอื้อต่อการเรียนการสอน (สมุดบันทึกการตรวจเยี่ยมโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา, ๒๕๖๓) แต่ยังมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการบ้าง บางส่วน อาทิเช่น คณะครูเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนโครงการให้ไปสู่ความสำเร็จ ควรสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเทคโนโลยี ที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรม อีกทั้งทางโรงเรียนต้องการปรับปรุงพัฒนาต่อยอดยกระดับโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ให้เป็นโครงการต่อเนื่องและยั่งยืนในปีการศึกษา ๒๕๖๔ โดยการปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนยิ่งขึ้น มีกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ พัฒนาสถานที่ และห้องเรียนอีกทั้งห้องพิเศษต่างๆ ดังที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าการประเมินโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา เป็นโครงการที่มีความสำคัญ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสอนของครูและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง และเป็นโครงการที่จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ผู้ประเมินจึงเห็นควรให้มีการประเมินโครงการนี้ขึ้น

และจากการศึกษาถึงแนวคิดการประเมินโครงการของสตีฟเฟิลปิม ที่มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจรและสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เป็นการประเมินผลที่ครอบคลุมถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงสรุปได้ว่าผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบ CIPP ของสตีฟเฟิลปิมมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา และเพิ่มเติม

แนวทางการพัฒนาโครงการเพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืน ในรูปแบบ CIPP and D (Context , Input , Process , Product , and Development) โดยดำเนินการประเมินในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และแนวทางการพัฒนาต่อยอดเพื่อความยั่งยืน ซึ่งผู้ประเมินมีความมุ่งหวังว่าผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ต่อการปรับปรุงพัฒนาแนวทางในการกำหนดกิจกรรมและรูปแบบของการดำเนินโครงการ เพื่อการพัฒนาไปสู่โรงเรียนผืนสหราษฎร์ พัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อประเมินบริบทของโครงการ เกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความสอดคล้อง และความเหมาะสม ของวัตถุประสงค์ของโครงการ
๒. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ เกี่ยวกับความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ ความพร้อมของอาคารสถานที่ ความเพียงพอของงบประมาณ และความเหมาะสมของปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงาน
๓. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการใช้กิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ของครู นักเรียน และการนิเทศ กำกับ ติดตามโครงการ
๔. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ที่ได้รับการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จจากการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ
๕. เพื่อหาแนวทางพัฒนาโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ต่อยอดเพื่อความยั่งยืน

ขอบเขตของการประเมิน

ขั้นตอนที่ ๑ การประเมินโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา ในครั้งนี้ประยุกต์ใช้การประเมินตามรูปแบบซิปป์ ในการประเมินโครงการ และแนวทางการพัฒนาต่อยอดเพื่อความยั่งยืน ในรูปแบบ CIPP and D (Context , Input , Process , Product and Development)

๒. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๒.๑ ประชากร ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย

ประชากร ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น ๙๙๖ คน ประกอบด้วย ครู จำนวน ๒๒ คน นักเรียน จำนวน ๔๘๗ คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๔๘๗ คน (ข้อมูล ๑๐ กรกฎาคม ปีการศึกษา ๒๕๖๓)

๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย ครู จำนวน ๒๒ คน เป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ส่วนนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (& Morgan, ๑๙๗๐: ๖๐๘) นักเรียน จำนวน ๑๒๘ คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๑๒๘ คน โดยเลือกนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Select) รวมจำนวนทั้งสิ้น ๒๗๘ คน

๓. ขอบเขตด้านตัวแปร

๓.๑ ด้านบริบท (Context) ได้แก่ ๑. ความต้องการจำเป็นของโครงการ
๒. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ๓. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์

๓.๒ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ๑. ความพร้อมของผู้รับผิดชอบ ๒. ความพร้อมของอาคารสถานที่ ๓. ความเพียงพอของงบประมาณ ๔. ความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินงาน

๓.๓ ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ ๑. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา และการใช้กิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ของนักเรียน ๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา และการใช้กิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ของครู ๓. การนิเทศ กำกับติดตามโครงการ

๓.๔ ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ ๑. ปริมาณของกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ที่ได้รับการพัฒนา ๒. ผลความสำเร็จที่เกิดจากดำเนินงานโดยมีกิจกรรม ดังนี้ ๑) โรงเรียนมีกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ที่น่าเรียน น่าอยู่ เป็นมาตรฐาน ๒) โรงเรียนมีสถานที่ สิ่งแวดล้อม อาคารเอนกประสงค์ สวยงาม พร้อมใช้บริการ ๓) โรงเรียนมีห้องเรียน อาคารเรียนที่ สวยงามมีบรรยากาศน่าเรียนรู้ ๔) ความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน

๔. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การประเมินโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ในครั้งนี้ ได้กำหนดเวลาการประเมินเป็น ๓ ระยะ คือ

ระยะที่ ๑ ประเมินก่อนเริ่มดำเนินโครงการ ๑ - ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ระยะที่ ๒ ประเมินระหว่างดำเนินโครงการ ๑๐ - ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

ระยะที่ ๓ ประเมินหลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ๑๐ - ๒๐ พฤศจิกายน

พ.ศ. ๒๕๖๓ (ตามปฏิทินโรงเรียนในปีการศึกษา ๒๕๖๓ เปิดเรียน ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึง ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ช่วงสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙)

ขั้นตอนที่ ๒ แนวทางพัฒนาโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) โรงเรียน ผืนสหราษฎร์พัฒนา (Development)

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวทางพัฒนาโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนาเพื่อพัฒนาต่อยอดเพื่อความยั่งยืน โดยนำข้อมูลจากผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ ๑ มาเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้ ๑. ด้านบริบท (Context) ได้แก่ ๑. ความต้องการจำเป็นของโครงการ ๒. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ๓. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ๒. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ๑. ความพร้อมของผู้รับผิดชอบ ๒. ความพร้อมของอาคารสถานที่ ๓. ความเพียงพอของงบประมาณ ๔. ความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินงาน ๓. ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ ๑. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา และการใช้กิจกรรมของนักเรียน ๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา และการใช้กิจกรรมของครู ๓. การนิเทศ กำกับติดตามโครงการ ๔. ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ ๑. ปริมาณของกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ที่ได้รับการพัฒนา ๒. ผลความสำเร็จที่เกิดจากดำเนินงาน ๓. ความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน

๒. ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูล จำนวน ๖ คน โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี และมีความรู้ ความสามารถ เคยเป็นคณะกรรมการการประเมินกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) หรือการประเมินโครงการ ผู้ประเมินได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

๓. ขอบเขตด้านตัวแปร

แนวทางพัฒนาโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนาเพื่อพัฒนาให้ต่อเนื่องและยั่งยืน

๔. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้ประเมินติดต่อนัดหมายในการสัมภาษณ์แนวทางพัฒนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ช่วงเวลาวันที่ ๒๓-๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

ประโยชน์ที่จะได้รับ

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากผลการประเมิน ดังนี้

๑. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในการตัดสินใจพัฒนาโครงการต่อไป หรือปรับปรุงวางแผนการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย
๒. เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมในการดำเนินโครงการเพื่อให้โรงเรียนมีสถานที่น่าเรียน น่าอยู่ เป็นมาตรฐาน มีสถานที่ สิ่งแวดล้อมสวยงาม พร้อมให้บริการ มีห้องเรียนที่สวยงาม มีบรรยากาศน่าเรียนรู้ และครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจ
๓. เป็นแนวทางสำหรับผู้เกี่ยวข้องนำไปปรับประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนากิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ในสถานศึกษาอื่น ๆ ตามความเหมาะสมต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เกี่ยวกับการประเมินโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา ดังนี้

๑. กิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) หมายถึง กิจกรรมที่เป็นหลักการพื้นฐาน เพื่อให้หน่วยงานมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ปลอดภัย น่ายุ นานำงาน โดยมีหลักการรายละเอียด ดังนี้

๑.๑ สะสาง ทำให้เป็นระเบียบ คือ การแยกระหว่างของที่จำเป็นต้องใช้ กับของที่ไม่จำเป็นต้องใช้ จัดของที่จำเป็นต้องใช้ทิ้งไป

๑.๒ สะดวก วางของในที่ที่ควรอยู่ คือ การจัดวางของที่จำเป็นต้องใช้ให้สามารถหยิบใช้งานได้ทันที

๑.๓ สะอาด ทำความสะอาด คือ การปิดกวาดเช็ดถูสถานที่ สิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร ให้สะอาดอยู่เสมอ

๑.๔ สุขลักษณะ รักษาความสะอาด คือ การรักษา และปฏิบัติ ๓ ส. ได้แก่ สะสาง สะดวก และสะอาดให้ดีตลอดไป

๑.๕ สร้างนิสัย ผูกให้เป็นนิสัย คือ การรักษาและปฏิบัติ ๔ ส. หรือสิ่งที่กำหนดไว้ แลวอย่างถูกต้องจนติดเป็นนิสัย

๒. การประเมินโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) เพื่อการพัฒนาไปสู่การบริหารงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา ๒๕๖๓ โดยประยุกต์ใช้ตามรูปแบบซีปปี้ ในการประเมินโครงการ และเพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาเพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืน ในรูปแบบ CIPP and D (Context , Input , Process , Product ,and Development) โดยประเมินจากความคิดเห็นของ ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน

๓. การประเมินด้านบริบท (Context) หมายถึง การประเมินสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานตามโครงการ เกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็นของโครงการ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

๓.๑ ความต้องการจำเป็นของโครงการ หมายถึง ความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน ที่เห็นความจำเป็นของการจัดทำโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) เพื่อการพัฒนาไปสู่การบริหารงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา ในปีการศึกษา ๒๕๖๓

๓.๒ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ หมายถึง ความสอดคล้องต่อเนื่องเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ระหว่างวัตถุประสงค์ที่กำหนด กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ความต้องการผู้เกี่ยวข้องและกิจกรรมของโครงการ สู่ความสำเร็จตามโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) เพื่อการพัฒนาไปสู่การบริหารงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา ในปีการศึกษา ๒๕๖๓

๓.๓ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ หมายถึง ความเหมาะสม หรือความเข้ากันได้ ระหว่างวัตถุประสงค์ กับประเด็นการประเมิน เพื่อให้การประเมินมีความถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง ตามความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) เพื่อการพัฒนาไปสู่การบริหารงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา ในปีการศึกษา ๒๕๖๓

๔. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง การตรวจประเมิน เกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ ความเพียงพอของงบประมาณ และความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินโครงการ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

๔.๑ ความพร้อมของผู้รับผิดชอบโครงการ หมายถึง ความพร้อมในการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบ ประกอบด้วย ครู นักเรียน และผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา ความเหมาะสมของจำนวนผู้ร่วมโครงการ และการเตรียมความพร้อมแก่บุคลากรก่อนเริ่มโครงการ

๔.๒ ความพร้อมของสถานที่ หมายถึง ความพร้อมของสถานที่ เพื่อใช้จัดกิจกรรมพัฒนากิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ได้แก่ สถานที่ภายในอาคาร เช่น ห้องเรียน ห้องพิเศษต่างๆ และสถานที่นอกอาคาร การพัฒนาไปสู่การบริหารงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา ๒๕๖๓

๔.๓ ความเพียงพอของงบประมาณ หมายถึง ความเพียงพอของเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) การพัฒนาไปสู่การบริหารงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา ในปีการศึกษา ๒๕๖๓

๔.๔ ความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินการ หมายถึง ความเหมาะสมและความเพียงพอของปัจจัย ที่ต้องใช้เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนากิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ได้แก่ วัสดุ ครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนค่าสาธารณูปโภค เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ที่ต้องใช้ตามโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) เพื่อการพัฒนาไปสู่การบริหารงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา ๒๕๖๓

๕. การประเมินด้านกระบวนการ (Process) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) การมีส่วนร่วมการใช้กิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) และการนิเทศติดตามโครงการ ดังรายละเอียดตามตัวชี้วัด ต่อไปนี้

๕.๑ การมีส่วนร่วมของนักเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมประชุมวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมพัฒนากิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ของนักเรียน

๕.๒ การมีส่วนร่วมของครู หมายถึง ครูมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมพัฒนากิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส)

๕.๓ การนิเทศติดตามโครงการ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดแนวทางการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้อง การติดตามกำกับของผู้บริหาร การให้การสนับสนุนของผู้บริหาร และการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้อง ในระหว่างการทำงานโครงการ

๖. การประเมินด้านผลผลิต (Product) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับปริมาณของกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ที่ได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ผลความสำเร็จที่เกิดจากดำเนินงาน และความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

๖.๑ ปริมาณของกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ที่ได้รับการพัฒนา หมายถึง ร้อยละของกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ที่ได้รับการพัฒนาอย่างหลากหลายตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้องได้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน

๖.๒ ผลความสำเร็จที่เกิดจากดำเนินงาน หมายถึง การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้ และรางวัลที่ได้รับจากการประกวดกิจกรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๖.๒.๑ โรงเรียนมีกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) ที่นักเรียน นำอยู่เป็นมาตรฐาน

๖.๒.๒ โรงเรียนมีสถานที่ สิ่งแวดล้อม อาคารเอนกประสงค์ สวยงามพร้อมให้บริการ

๖.๒.๓ โรงเรียนมีห้องเรียน อาคารเรียนที่สวยงามมีบรรยากาศน่าเรียนรู้

๖.๒.๔ ความพึงพอใจของ ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน

๗. ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ต่อการดำเนินงานโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) โรงเรียนผินสหราษฎร์พัฒนา ตามรายละเอียด ดังนี้

๗.๑ ความพึงพอใจของครู หมายถึง ระดับความรู้สึกที่ดีของครู ที่มีต่อการทำโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) เพื่อการพัฒนาไปสู่การบริหารงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนผินสหราษฎร์พัฒนา

๗.๒ ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ระดับความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการทำโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) เพื่อการพัฒนาไปสู่การบริหารงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนผินสหราษฎร์พัฒนา

๗.๓ ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ระดับความรู้สึกที่ดีของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) เพื่อการพัฒนาไปสู่การบริหารงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนผินสหราษฎร์พัฒนา

๘. แนวทางพัฒนาโครงการกิจกรรม GREEN AND CLEAN (๕ ส) (Development) หมายถึง การนำผลจากการประเมินที่ได้จากการศึกษาด้านประเมินบริบท ด้านปัจจัยด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการนำมาเป็นข้อมูลในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาวิเคราะห์หาวิธีการหรือการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาต่อยอดและยั่งยืนต่อไป